

Motion till riksdagen 2009/10:K209

av Mats Gerdau och Elisabeth Svantesson (m)

Elektronisk röstning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om elektronisk röstning.

Motivering

Valproceduren i Sverige har i princip sett likadan ut sedan den allmänna rösträtten infördes. Man lägger ned en valsedel i ett kuvert och klistrar igen. Rösträknarna bockar av de röstande, sprättar upp kuverten, räknar rösterna och meddelar resultatet till Valmyndigheten. Systemet har många fördelar, men också en del nackdelar.

Fördelar

Den främsta fördelen med nuvarande röstningsförfarande är att rösthemligheten med stor säkerhet behålls. Ingen påverkas otillbörligt i vallokalen. Men vad som sker under den förtida röstningen vet dock ingen, och fler och fler sägs utnyttja det alternativet.

En fördel kan också vara att det är relativt enkelt, att vi alltid gjort så och att alla vet hur det fungerar. Samtidigt finns många nya svenskar som har andra traditioner och tycker att vårt system är krångligt.

Nackdelar

Nackdelarna har blivit allt tydligare. Det mest uppenbara är att det tar tid att räkna alla röster. I synnerhet sedan personvalsinslaget infördes. Det kan ta

Fel! Okänt namn på

flera veckor att avgöra hur många röster partierna fått och vilka personer som blivit valda.

En annan nackdel är att det uppenbarligen inte är klart för alla hur man gör och att systemet medger underkända röster. I förra valet underkändes 2 216 röster i riksdagsvalet och 2 372 i landstingsvalen. Om drygt hälften av de underkända riksdagsrösterna hade tillfallit Kristdemokraterna skulle partiet ha fått ytterligare ett mandat. I flera kommuner är situationen likartad. Valresultatet är ofta så jämnt att mandatfördelningen hänger på endast ett fåtal röster. Ett aktuellt exempel från senaste valet är Klippans kommun där endast en röst slutligen avgjorde majoritetssituationen. I det här fallet fick Moderaterna ytterligare ett mandat på Sverigedemokraternas bekostnad. Ser man till personvalskryssen kan en enda markering, eller avsaknad av sådan, avgöra om en person blir vald eller inte.

Ett bra och rättvist valsystem ska inte ge utrymme att tolka väljarnas röster. Det känns ovärdigt. Varje avgiven röst måste tillfalla det parti och den person som väljaren avsett. Allt annat är högst otillfredsställande. Underkända röster är ett underkännande av demokratin.

Utveckla röstningsmetoden

Mot ovanstående bakgrund finns det skäl att utveckla och modernisera den svenska röstningsmetoden. Tekniken har utvecklats en hel del sedan det svenska valsystemet togs i bruk. I andra länder, bland annat Estland, USA och Indien, prövas nu elektroniska röstningsförfaranden med stor framgång och utan att man ger avkall på valhemligheten. Sverige har mycket att lära av detta.

Elektronisk röstning har den fördelen att det inte går att göra fel, antingen kryssar man i en viss person eller så gör man det inte. Den elektroniska valsekeln går inte att vika eller smutsa ned så att den inte går att läsa.

Ytterligare en fördel med elektronisk röstning är att valresultatet bör gå betydligt fortare att få fram. Elektronisk röstning skulle också kunna innebära att röstdeltagandet ökar eftersom det blir mer tillgängligt.

Säkerheten lyfts ofta fram som argument mot elektronisk röstning. Samtidigt kan vi i dag utföra allt fler tjänster elektroniskt där samma krav på säkerhet ställs, bland annat att deklarerat och utföra bankärenden. Säkerheten förefaller också vara löst i andra länder där elektronisk röstning prövats.

Regeringen bör initiera och ställa sig positiv till försök med elektronisk röstning.

Stockholm den 21 september 2009

Mats Gerdau (m)

Elisabeth Svantesson (m)